

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1875, kl. 11 f. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion derom att hvitbetssockerfabrik skall vara fri från accis under de tio första åren af sin verksamhet.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 77) har Herr C. A. Larsson från Östergötlands län föreslagit, »att Riksdagen måtte för sin del besluta, det hvarje hvitbetssockerfabrik skall vara fri från accis under de tio första åren af sin verksamhet och endast betala lika bevillning som andra fabriker på sin nettovinst».

De af motionären till stöd för detta förslag framställda skäl äro hufvudsakligen: *att* den tid, hvarunder statsmakterna ansett skattefrihet böra förunnas åt hvitbetssockertillverkningen inom landet, varit alltför kort tilltagen för de nya fabriker, som icke hunnit öfverstå de första svårigheterna, som alltid möta en opröfvad industri; *att*, jemte de ogynsamma förhållanden, som under senare åren verkat hinderligt för denna närings framgång, den redan stipulerade skatten i sin mån bidragit att göra förlusten ännu känbarare för dem, som, af nit för en nyttig industri, vedervägat sina penningar och sitt arbete på de nya fabriker, som här inom landet uppstått; *att* det vore oklokt att genom en hård beskattning qväfva i sin linda en industri af så stor betydelse för landets ekonomiska förkofran, som den inhemska sockertillverkningen; *att* det deremot vore statsekonomiskt klokt att inom eget land producera sådana förnödenheter, som icke kunna undvaras, hellre än att importera desamma från främmande land och dymedelst årligen trycka på det väl behöfliga rörelsekapital, som för industrien är så nödvändigt; *att*, då det mål,

hvertill man hade att syfta, borde vara att genom hvitbetsodlingen göra all sockerimport obehöflig, man i allt, som på lagstiftningen och beskattningen berodde, skulle söka medverka till framgången af ett så fosterländskt mål; och att det visat sig, att de flesta med betydliga kostnader anlagda hvitbetssockerfabriker blifvit nedlagda.

Då Riksdagen år 1869 beslöt den beskattning å hvitbetssockertillverkningen, som med den 1 Juli 1873 trädde i tillämpning, afsågs härmed icke ensamt att skydda statsverket mot förlust i följd af den minskade sockerimport, som en sockertillverkning inom landet skulle orsaka, utan jemväl att tillförsäkra hvitbetssockerindustrien trygghet mot ovissa och våldsamma beskattningsåtgärder; och man sökte härvid fästa tillbörligt afseende å denna nya industris skatteförmåga ger om föreskriften om beskattningens successiva påläggande så att, sedan fullkomlig skattefrihet egt rum till den 1 Juli 1873, från och med nämnde dag till den 1 Juli 1876 tillverkningen endast skulle åläggas en skatt motsvarande $\frac{1}{5}$, från och med den 1 Juli 1876 till den 1 Juli 1879 $\frac{2}{5}$, från och med den 1 Juli 1879 till den 1 Juli 1882 $\frac{3}{5}$, samt från och med den 1 Juli 1882 till den 1 Juli 1885 $\frac{4}{5}$, allt af vid dessa tider gällande tullsats å utländskt råsocker af mörkare färg än N:o 18 af den i verldshandeln gällande holländska standard.

Det har således på intet sätt varit meningen med beskattningen att lägga några hinder i vägen för hvitbetssockerindustrien; och Utskottet vågar uttala den åsigt, hvilken jemväl motionären i viss mån synes hafva till riktigheten medgifvit, att det visserligen icke heller varit beskattningen, utan andra ogynsamma förhållanden, som vållat de svårigheter, under hvilka hvitbetssockerindustrien på senare åren ostridigt arbetat och hvilka föranledt flera fabrikers nedläggande; liksom Utskottet är öfvertygadt, att antagandet af motionärens förslag alldeles icke skulle komma att häruti verka någon förändring till ett bättre, men deremot medföra stora olägenheter. Då dessa olägenheter synas Utskottet riktigt framställda uti det yttrande, som 1869 års Bevillnings-Utskott afgaf i anledning af det redan då i sammanhang med beskattningen väckta förslag om vissa frihetsår för nyanlagda fabriker, tillåter sig Utskottet att här anföra detta yttrande så lydande: »Beträffande förslaget att under en period af 15 år hvarje nyanlagd fabrik skulle ega tillgodonjuta »5 års fullkomlig skattefrihet och derefter under 5 år mer eller mindre »betydande skattelindring, finner Utskottet sig icke kunna underlåta att »uttala den farhåga, att en sådan lagstiftning skulle snarare förrycka och »hämna än befrämja näringens naturliga och kraftiga utveckling genom »att drifva den att mera söka utvägar till kringgående af lagens stad-

»ganden än till vinnande af förmåga att utan svårighet bära den stigande
»beskattningen. Det är nemligen lätt insedt, att de äldre fabrikerna, som
»så att säga brutit vägen för de senare, och som redan nu eller inom
»kort tid skulle enligt detta förslag komma att underkastas en successivt
»stigande beskattning, hvilken sålunda kunde hafva uppnått sitt maxi-
»mum, under det de senast anlagda fabrikerna ännu åtnjoto full skatte-
»frihet, icke skulle kunna med dessa konkurrera utan antingen måste
»nedläggas eller genom åtgärder, lika litet öfverensstämmande med lagens
»syfte i finansielt som i nationalekonomiskt hänseende, söka göra skatte-
»friheten sig till godo. Så vidt Utskottet känner, har icke heller i nå-
»gon af de stater, som nu ega en rik hvitbetssockerindustri, man sålunda
»gått till väga, men väl har man låtit det beviljade skyddet, det vill säga
»skattefrihet eller skattelindring i förhållande till tullsatserna å utländskt
»socker, åtnjutas lika af alla inom statens gränser belägna hvitbetssocker-
»fabriker, utan afseende på den kortare eller längre tid hvar och en af
»dem varit i verksamhet.» Någon sådan allmän skattefrihet för hvitbets-
sockerfabrikerna har motionären likväl icke föreslagit, hvadan Utskottet
undgår att här närmare framhålla de flera betänkligheter, som deremot
kunna vara att framställa; och Utskottet får på grund af det ofvan an-
förda hemställa,

att Herr *C. A. Larssons* förevarande motion icke må
till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 Mars 1875.

På Utskottets vägnar:

A. H. FOCK.
